

SOLI DEO GLORIA

A Kecskeméti Református Internátus nevelőtestülete 2012-ben Soli Deo Gloria díjban részesült. A szakmai elismerésen túl munkatársi közösségünknek ebből fakadóan lehetősége nyílt egy csodálatos erdélyi kirándulásra, melyre 2013. május 5-8-ig került sor. A kirándulásunk ideje alatt az első monumentális élményünk abból fakadt, ahogyan Teremtő Urunk megszólított és beszélgetett velünk keze munkáinak gyönyörű alkotásain keresztül. A magasságok és mélységek megmutatták, hogy milyen picinyke teremtményei vagyunk, és mégis milyen nagy becsben tart minket. Persze a természeti szépségeken túl megérintett Erdély történelmének, kulturális gyöngyszemeinek hatása is, ami Erdély régi szerelmeseit és az új felfedezőket egyaránt arra sarkallták, hogy ide újra el kell jönnünk!

A kirándulásunkat ugyanazzal a hálaadó mondattal zártuk, amivel kezdtük is: Soli Deo Gloria!

A három nap főbb állomásai, élményei munkatársaink tolla nyomán.

„Május 5, reggel 6 óra. Miután mindenki bepakolt a kisbuszba elindultuk Erdélyország felé. Az időjárás ideális az utazáshoz, az útviszonyok kitűnőek. Nemsokára megérkeztünk kirándulásunk első megállójához, Arany János szülővárosába. A reggeli elfogyasztása után tettünk egy sétát a város központjában lévő parkban, ahol Arany János és a városalapító Bocskai István teljes alakos szobra, Sinka István, Zilahy Lajos, Kulín György, Kiss István mellszobrai találhatóak. A parkban található Erdély egyik legnagyobb református temploma – 3000 ember befogadására képes – és mellette van a Romániához csatolt területek egyetlen megmaradt Kossuth-szobra.

A kis pihenő után elindultunk az Erdélyi-szigethegység felé. Következő megállónk a Medve-barlang volt. A kiskóhi Medve-barlang Erdély egyik leglátványosabb cseppkőbarlangja, kiépített, mindenki számára jól járható utakkal és megfelelő megvilágítással.

1975. szeptember 17-én a Kiskohó község területén található márványbányában a szokványos dinamitos robbantást hajtották végre. A robbantás nyomán egy üreg nyílt meg, melybe a helyi robbantómester kíváncsiságból bemerészkedett. 1980. július 14-én adták át hivatalosan kiépítve és elektromos kivilágítással is ellátva turisztikai hasznosításra szánt barlangszakaszt. Mindössze 1,5 km hosszú, ebből 521 m a tudományos kutatást szolgálja, és nem látogatható. Tény, hogy ez a barlang nem méreteivel, hanem a cseppkőképződmények sokaságával és változatosságával, mondhatni túlszűfoltosságával válik egyedülállóvá. Az 15000 éve kihalt barlangi medve (*Ursus Spelaeus*) maradványok csak fokozzák a barlang vonzerejét. A látogató csoportokat turistavezető kalauzolja végig a 3 egymásba nyíló járaton:

- a Medvék-járata a felhalmozódott medvecsontról kapta a nevét,
- az Emil Racovita-járat méltóképpen hirdeti és népszerűsíti a romániai barlangkutatás atyjának nevét, míg
- a Gyertyás-járat a gyertyaszerűen kiemelkedő sztalagmitokkal ejti ámulatba a látogatót,

A kijáratok szakasz jelképesen a Vének Tanácsa nevet viseli.

A cseppkövek kora mintegy 55 ezer év. A barlang levegőjének hőmérséklete egész évben 10 Celsius fok körül van. A barlang évente több mint 200.000 látogatót fogad.

A gyönyörű cseppkőbarlang után elindultunk Verespatak felé. Ősi aranybányász település, ahol már a rómaiak is aranyat bányásztak. A rómaiak 2000 éves labirintusszerű bányafolyosó rendszere a mai napig fennmaradt és látogatható.

A település az után vált híressé, hogy a Román Roşia Montană Gold Corporation cég Európa legnagyobb aranybányáját akarta megnyitni. A ciánt alkalmazó technológia 16 km²-nyi terület tönkretételét jelentené,

benne öt hegygel, négy templommal és temetővel. Szemtanúi voltunk annak, hogy egy mesés falut az emberi kapzsiság hogyan tud lerombolni és ökológiai katasztrófát előidézni.

Sok élménnyel, kicsit fáradtan megérkeztünk szálláshelyünkre, Torockóra, melyről *Bartók Béla* 1908. október 7-én így írt:

„Az eddig megvizsgált magyar falvak közül határozottan ez van a legszebb vidéken.”

Vass Ernő

„Nehéz pusztán betűkké formálni azokat az élményeket, érzéseket, amelyeket az ember megél. Ha visszagondolok a Tordai barangolásunkra, elsőként a hasadék jut eszembe. Mint amikor Isten kettéválasztotta a tengert, csak itt most a sziklával tette ugyanazt. Végigmenni rajta is hasonló élmény volt. A körbeölelő sziklával behatárolt égre felnézni, miközben lent a tátongó mélység kerít hatalmába. Nem volt veszélytelen a sokszor már tükörsimára lekopott köveken, néhol nagyon kis ösvényen sétálni.

A Tordai sóbánya élménye, látványa leírhatatlan. Szédítő a barlang mélysége. A 114 méter magasságból lenézve a csónakázó emberek olyanok, mintha ici-pici hangyák futkároznának alattunk. Kell egy kis idő, míg rájövünk, hogy azok ott emberek! Aztán persze mi is beülünk abba a csónakba, hogy jó sós vizesek legyünk – köszönve kimagasló evezőtechnikánknak – s most már persze mi lettünk apró kis hangyák.

Nagyon jó néha kilépni a mesterséges remekművé épített épületekből, mert amikor a természet szépségeibe botlunk, rácsodálkozunk, hogy Isten, amit teremtett mennyire utolérhetetlen.

Nemcsak a látvány, hanem ahogyan azt a békét sugározza, amit a teremtett világon keresztül akar üzeni az embereknek.

Tehát, cipőt fel, és irány a szabadság!”

Szerdiné Novák Anett

„Aki ismer engem, tudja, hogy én a hegyek szerelmese vagyok. A Székelykőhöz fűződő vonzalmam már akkor elkezdődött, mikor nevelőtestületi kirándulásunkat tervezgetve, Ernő kollégám mutatott néhány képet a szállásunkról.... Aztán, amikor vasárnap késő délután megérkeztünk a Gyopár Panzióba valóságban is láthattam, ahogy a lemenő nap különösen pompásra festette a szinte fölénk magasodó 1127 m magas Székelykő meztelen szikláit. Szinte hívogatott. Nekem oda fel kell mennem!- éreztem. Hétfőn a környék csodálatos természeti szépségeiből mazsoláztunk. Titkon reméltem, hogy az idő engedi, hogy egy kicsit közelebről is megcsodáljam ezt a gyönyörű formájú hatalmas sziklatömböt. Vágyam valóra válhatott, délután együtt átbuszoztunk Torockóra, ahol a csapat kettévált. Tényleg szép látvány volt, ahogy a főtéren csobogó forrásvíz visszatükrözte a szász házak rendezett sorát, de ezt akkor inkább a többiekre hagytam, én pedig negyed magammal szép lassan meneteltem az egyre meredekebbre kapaszkodó kocsis úton, egyenest a Székelykő felé. Olyan csodálattal tekintettem a cél felé, hogy az sem érdekelt, hogy nem a jelzett úton haladunk. Meg-megálltunk szuszogni, jó volt érezni, ahogy az egész testünk lüktet. Sejtjeinknek micsoda összjátéka, hogy mi bírjuk ezt a mintegy 550m szintkülönbséget. Egyre többet kellett megállni egy kis levegő-

höz jutni. Két kollégám visszatekintve csodálta az eddig megtett utat és Torockót, amire már szépen rá lehetett látni. Ketten még mindig a csúcsot figyeltük. A sziklamezón haladva sajnos útitársam cipője nem bírta a terepet. Egyedül maradtam a hegyemmel. Csak néhány sütkérező gyíkot zavartam meg mindenre elszánt túracipőmmel. Sziklaszirtról sziklaszirtre haladva mind feljebb jutottam. Vissza-visszatekintve egyre jobban nyílt ki előttem a tér, láttam a többieket, ahogy átadják magukat a pihenésnek. Gyönyörű volt, ahogy a katlan felerősítette hangjukat és hallhattam engem kereső szavaikat. Rövid integetéssel jelentkeztem, hogy még élek és jól vagyok, aztán hajrá, már nem sok van hátra! Még néhány sziklaszirt és enyém a Székelykő. Leírhatatlan látvány várt engem odafenn! Láttam a társaimat, ahogy mind pihengetnek (mint később kiderült, imádkoznak értem) a hegy oldalában. Gyorsan hírt is adtam nekik egy örömkialtással, hogy megvagyok, fenn vagyok, és jól vagyok! Forrásvízzel a kezemben csodálattal néztem a kis településeket, ahogy a völgybe simulnak. Megtaláltam szálláshelyünket! Még Margitkát is láttam távcsővememen keresztül, ahogy csíkos pólójában serénykedik. Tegnap még onnan csodáltam és vágytam ezt a helyet, ahol most megpihenhetek az Úristen közelében és hálát adhatok nagy kegyelméért. Azt tudtam, hogy a lefelé vezető út legalább olyan veszélyes, mint felfelé - ha nem veszélyesebb - úgyhogy nagy nehezen rá kellett vennem magam, hogy útnak induljak vissza a többiekhez. Nem volt könnyű megtalálni azt az utat, amelyen felfelé másztam. Az Úristen őrzött meg akkor is, amikor fogást keresve, egy szikla még a kezemben kimozdult és egy része alá hullt a mélységbe. Más kapaszkodót találva aztán túljutottam ezen is. Megkönnyebbülés volt azokkal a szűrős kis cserjékkel találkozni, amelyekkel még felfelé ismerkedtem meg... Végre jó helyen vagyok! – gondoltam. Nem is olyan sokára már Csaba kollégámmal beszélgettünk az Isten csodálatos teremtéséről. Hamarosan pedig már nyolc pár cipő dobogott a Székelykő oldalából visszafelé Torockóra, tudva azt, hogy már csak néhány perc választ el Margitka csodálatos vacsorájától! Azt már el sem mondom, mit éreztem, mikor újra a szállásból összekacsintottunk a jó öreg Székelykövel...!”

Molnár Tamás

„Kedd reggel, egy gyönyörű szép, napsütéses napon indultunk Gyulafehérvárra, Erdély ősi történelmi fővárosába. Bár az előző napokon az Aranyos folyó völgye felől közelítettük meg a Torockói-medencét, a déli, szűk szikla szoros mindannyiunkat elbűvölt. Gyulafehérváron a vár volt a fő látványosság. Időben érkezünk Gyulafehérvárra ahhoz, hogy lássuk a díszes déli őrségváltást. Már a habsburg császári sassal díszített

várkapuban feltűnt egy barokk ruhába öltözött katona. A várban további jelmezes díszkatonákkal és régi korokat idéző szobrokkal találkoztunk. Talán a díszkatonákkal is lehetett volna fotózkodni, de a lányok túl szemérmesek voltak, ezért inkább a szobrokkal készítettünk közös fényképeket. Külön jóleső érzés volt, hogy őrségváltáskor a díszkatonák a vár vendégei számára tisztelegtek. A műsor után megnéztük az erdélyi római katolikus érsekség székesegyházát

és a tőszomszédságába épített román ortodox templomot is. A korai gótikus stílusban épült székesegyházban az erdélyi püspökökön kívül nagyon sok híres magyar történelmi személyiségnek is megtalálható a sírja vagy a síremléke, többek között Hunyadi Jánosnak, Hunyadi Lászlónak, Izabella királynénak, János Zsigmondnak, I. Rákóczi Györgynek és Bethlen Gábornak is. Külön öröm volt azt látni, hogy Erdély legendás püspökének, Márton Áronnak mennyire élő a tisztelete. Visszafele az első állomás Magyarigen volt.”

Szabó Csaba

„Magyarigenről, mint településről már az 1200-as évek elejéről találunk feljegyzéseket. A lakossága napjainkig az 1000 fő körül mozog. A reformátusság jelenlétét vizsgálva döbbenetes adatok tárulnak elénk. Az

1785-ös adatok szerint 344 reformátust számláltak, ami 1910-ben már csak 127 volt, 2002-ben pedig összesen 8 fő.

Ezen adatok fényében talán még jobban érthető az a felejthetetlen élmény, ami kirándulásunk során ért minket a magyarigeni református templom és parókia udvarára lépve.

Találkozhattunk egy kedves, vendégszerető fiatal lelkésszel, aki munkáját félretéve a legtermészetesebb módon fogadott minket, mintha régi ismerősök lennénk. Hellyel kínált a gyülekezeti teremben, ahol elfogyaszthattuk ebédünket. Ezt követően nagy szeretettel megmutatta különleges templomukat és mesélt a múltjukról és a jelen helyzetről. A templomba lépve olyan érzésünk támadt, mintha egy különleges ékszerdobozba léptünk volna. Erdély legszebb barokk templomában találtuk magunkat. A háromhajós, háromszáz férőhelyes épületet 1781 és 83 között emelték, miután a gyülekezet által kicsinek érzett korábbi templomot lebontották. Olasz építészek tervezték. A tágas belső stukkókkal díszített, az erkélyek mellvédje szépen faragott. (A kőfaragókat a helyi kőbánya bőven ellátta alapanyaggal.) Tornya 1792-ben épült. Szószéke sűrű dalmáciai márványból készült, aranyozott akantuszlevelekkel, orgonáját Hán János építette. Az 1700-as évek derekán a település és a gyülekezet meghatározó személyisége volt Bod Péter református lelkész. Síremléke a templomkertben található. Visszatérve a gyülekezet és egyben a magyarság kérdésre napjaink viszonylatában, Szász Csaba lelkész szavaiból a reményteljes épülés, élni akarás sugárzott. Találkoztunk egy fiatal lelkésszel, aki igent mondott az élni akarásra a magyarság és a reformátusság tekintetében a sokszor reménytelennek tűnő helyzetben is. A gyülekezet pedig szép lassan épül és gyarapszik. Isten áldja meg a magyarigeni református gyülekezetet!”

Pálné L. Szilvia

„Magyarigenből Nagyenyedre utaztunk. A szász alapítású várost először 1299-ben említi oklevél. Helyén egykor római castrum állott. Vártemplomát 1333 és 1335 között építették polgárai. Az Árpád-kori várat a 14. és 15. században bővítették, nyolc torony őrizte. Nagyenyeden egyenesen a nagy múltú Bethlen Gábor Kollégiumhoz mentünk. Az iskola elég romos állapotban van, a főépület nagy része le volt zárva. Ennek ellenére a benne tanuló diákok és tanító tanárok nagyon barátságosak voltak. Az ódon falak között az ősi lépcsőket róva eszembe jutott milyen megtisztelő, hogy ott járhatok, ahol egykor Áprily J. Lajos, Apáczai Csere János, Bod Péter, Bolyai Farkas, Kőrösi Csoma Sándor, Pápai Páriz Ferenc, Szenczi Molnár Albert, Tótfalusi Kis Miklós – és még nagyon sokan – tanultak vagy tanítottak.

Nemrég kezdték el az épület felújítását uniós forrásból. Külön érdekesség volt, hogy megnézhattuk az egyik kollégánk középiskolás ballagási tablóját is.

Hazafele rövid időre még megálltunk Torockószentgyörgyön és Torockón is, hiszen másnap már indultunk hazafelé. „,

Szabó Csaba

„Hazautazásunk napján, kirándulásunk utolsó állomásaként, néztük meg a gyönyörű történelmi várost, Kolozsvárt, Kincses Kolozsvárt, mely elnevezést az önálló Erdélyi Fejedelemség idejében kapta. Kolozsvár Erdély történelmi központja és legjelentősebb városa. Mindezt kora nyári verőfényben.

Talán helyén való lenne, tassam a város nevezetességét a Szent György – szobrot, István fejedelem szülőhá-templomot, előtte Fadrusz Bánffy-palotát, ám úgy felcsapni egy útikönyv ide-rendkívül hálásak vagyunk, kat (sőt még annál is töb-
dálhattuk, mégis szívünket Vass Ernő kollégánk kedves meglepetése melengette legjobban. A városnéző túrában elfáradt csapatunk Ernőék ligetes kertjében, terített asztal mellett töltődhetett, testileg és lelkileg, mielőtt nekivágtunk volna a több mint 300 kilométeres hazafelé vezető útnak a Királyhágón, Erdély kapuján át. Ott még megálltunk egy kis pihenőre, páratlan kilátásban gyönyörködve, hogy búcsút intsünk Erdélynek. Felejthetetlen emlékekkel érkeztünk haza. Olyanokkal, melyek ereje képes bennünket összetartani a fárasztó munkaheteken is.”

hogy beszámolómban méltó-geit, mint például a Farkas mot, a Házsongárdi temetőt, Mátyás király és Bocskai zát, a Szent Mihály- János Mátyás szobrával, a gondolom, ehhez elegendő vonatkozó fejezetét. És bár hogy fent említett látnivaló- bet) saját szemünkkel cso-

Szabóné Bartosek Orsolya